

Kozjansko včeraj, danes, jutri

Kljub strogim kriterijem, po katerih določamo razvitost ali nerazvitost določenega območja, je bilo ugotovljeno, da skoraj deset občin v Sloveniji zasluži ime »nerazviti«. Prav gotovo pa v tem prednjači Kozjansko, saj je tam (po neuradnih podatkih) narodni dohodek le dvestotni dolarjev letno na prebivalca, kar je v primerjavi s slovenskim povprečjem res borna vsota.

Pa še nekaj podatkov, ki naj označijo položaj Kozjansko: Kozjansko sega v šest občin — Šmarje pri Jelšah, Sentjur pri Celju, Sevnica, Brežice, Laško, Krško.

Od teh je najbolj nerazvito območje, ki zajema občino Šmarje pri Celju. Tod število prebivalcev stalno upada; letno se odseli povprečno po 205 občanov. Najbolj bragično pri tem pa je, da se odseljujejo predvsem mladi, dela zmožni ljudje, ker jim je doma kruh pregrenak. To med drugim pomeni, da je Kozjansko vedno manj, saj mortaliteta narasča, naraščata pa pada. Tako je tudi starostna sestava prebivalcev Kozjanskega sila neugodna; 19 odstotkov prebivalstva je starih nad šestdeset let, kar je skoraj polovico več, kot je republiško povprečje.

Drugi, zelo pereč problem pa je tudi v tem, da je le 12,5 odstotka prebivalcev kvalificiranih ali ima srednjohrabrno, kar gotovo po svoje vpliva, da si prebivalstvo samo ne more pomagati.

Poleg tega je treba dodati, da na tem območju praktično ni nikakršne industrije, ki bi pomagala dvigovati narodni dohodek in s tem življenjsko raven prebivalstva. Maloštevilne tovarne seveda ne morejo nuditi zaslužka vsem, ki si ga želijo, prav tako pa tudi zemlja, ki je večinoma nerodovitna, ne more nahraniti vseh ust, tako da izseljevanje dela zmožnih ljudi niti ni malo grajati.

Veliko teh problemov bi se dalo in je mogoče rešiti s sistematično gradnjo infrastrukture, saj je več kot očitno, da na tem območju, poleg možnosti zaposlitve, primanjkuje zlasti cest, vodovodnega omrežja in elektrifikacije. Gastota cest bi bila še zadovoljiva, saj je Kozjansko relativno dobro povezano s slovenskimi cestami, vendar kvaliteta teh cest dandanes ne ustreza več modernemu prometu.

Po 102 km republiških cest je do danes asfaltiranih le dobrih 37 km, pa še od tega s krediti občin le trinajst kilometrov. Ta problem pred desetimi leti ni bil tako očiten, saj so na primer takrat vodili skozi Kozjansko le tri redne avtobusne proge, danes pa jih je na praktično štiri kvaliteti cestnišče že trinajset.

Podobni problemi so tudi preskrba s pitno vodo za potrebe prebivalstva in za preusmerjanje kmetijstva, kateremu je voda prvi pogoj. Tako je imelo v občini Šmarje pred tremi leti tekočo vodo le 33 odstotkov gospodinjstev.

M. J.

Brigadirji, brigadirji

Zagrnjeni v molk

ali kako brigadirji — tudi iz naše občine — delajo in pomagajo na Kozjem

Ko sem odhajal v Kozje, kjer so tri ljubljanske mladinske delovne brigade, sem se vso pot spominjal svojih nekdanjih mladinskih delovnih akcij, ki jih je bilo kar pet, ena za drugo od leta 1947 do 1952. Nikoli niso docela izginile iz mojega spomina in posebno vprašanje se mi je zdelo, zakaj sem z vsakomur, ki sem ga po dolgih letih, kjerkoli pozneje srečal in s komer sva takrat preživela skupaj mesec ali pa tudi več — lahko takoj navedel nepriljen pogovor; ponavadi sva še celo kam sedla, obnavila vse tiste dni, od prvega do zadnjega in se spet razšla.

Edini odgovor, ki sem ga na to našel, je bil, da je bilo to posebno socialno doživetje, edinstveno v mojem življenju, vendar mu pa pravega pomena nikoli nisam znal zarisati niti v grobih obrisih. Priznam, da me je prav zaradi tega, ker sem upal, da se mi bo to tokrat razkrilo, precej mrzlično pričakoval vsa doživetja, ki sem jim šel nasproti. In tes res ni bilo malo.

Ko sem prišel v Kozje, sem že pri vrodu v osnovno šolo, kjer so nastanjene vse te tri brigade, sklenil, da se bom izogibal vsakega cenenejšega čustva, ki bi me povezoval s mojimi nekdanjimi akcijami zaradi nostalgije po rosnih mladosti in podobnem. Sklenil sem, da bom beležil stvari kot računalk in da teji svoji nostalgiji ne bom pustil do najmanjšega diha.

To je bilo še kar preprosto, ko sem prišel v štab, kjer me je sprejel Gorazd Trček, referent za informacije, in s svojo priučeno novinarsko rutino sem izvedel od njega vse, kar bi se dalo zabeležiti za dober podoben novinarski članek. Lahko bi kar šel, ne da bi videl koga od brigadirjev, saj malha podatkov je bila zvrhana, toda razvozlal nisem tistega svojega osebnega vprašanja, ki se mi je vpletlo v glavo ponovno: otrok. Tukaj manjka vsega, najprej besed, potem pa še vode, in fantje in dekleta, iz druge brigade, vodovodarije, so odkopavali velike skale in jih metali čez rob.

Do ramen so bili zariti v drob kače, ki je počasi rila navzgor, in naju sploh niso opazili, niti hude vročine, saj je bila ura na pilštajnskem zvoniku iz dekleti sta peli naprej pesmico o slončuku s prevlečimi ušmi, otroci pa za njima. Med njimi sem opazil Jožka, ki je imel opečeno roko in takoj se mi je zadelo, da je bil že v mestu, vsaj v bolnišnici, in ko sem ga vprašal, kako je bilo, se je izkazalo, da je to bilo res in da se je poparil, ko je sam

ostal doma, mama pa je bila na njivi. »Pred štirimi dnevi vam ne bi povedal ničesar,« mi je povedala ena mladih deklet z dolgo svetlo kito čez ramena, »kajti ti otroci so šele po štirih dneh, ko so začeli zahajati vsak dan sem, spregovorili med seboj, kaj šele da bi s kakim mestnim človekom.«

Bary ni ločil, saj še zdaj komaj ve, da je konica na vžigalici rdeča, trak pa na zastavi prav tako, za pulover pa ne ve več, kakšne barve je. »Ko so nehali peti, so se postavili v krog in se igrali »gnilo jajce« tako živo kot otroci povod drogud.

V mladinski delovni brigadi, ki ima »specializirane« dejavnosti, so tudi gojenke vzgojiteljske šole in v teh krajih imajo kar dva vrta, ki bosta zaživela leta 1975, ta pa, kjer je Jožek z opečeno roko, pa je samo za poizkus in še se ne ve, ali bi sploh kdaj zaživel.

Jožek je torej na preizkušnji, ali mu bo do konca življenja usojena usoda molka, v katerega so vkljeni ljudje, ki se rodijo tukaj gori, bodisi, da ostanejo tukaj ali pa gredo v svet. Če gredo v svet, jih molki spremlja do konca dni in med ljudmi ostanejo zmeraj tuji, rojstvo pač ne daje vseh pravic vsem. Tako smo mi ljudje odločili in celo menimo, da imamo prav. Te prve brazde v cloveku ostanejo vse njegove dni, in ko sem z Iztokom, svojim večnim spremljevalcem odhajal z Vetrnika, se mi je posvetilo, da ti fantje in dekleta premikajo tiste temeljne stvari v našem življenju, ki se jih nikoli prav ne zavemo. Jožek in ti otroci so se začeli med seboj pogovarjati, namesto da bi bili po teh hribih zaprti vsak v svoj molk za večne čase.

Visoko nad Pilštajnom, kjer vada kječa, seveda ni nobene vode in tje sva prišla z Iztokom, ko sva se poslovia od otrok. Tukaj manjka vsega, najprej besed, potem pa še vode, in fantje in dekleta, iz druge brigade, vodovodarije, so odkopavali velike skale in jih metali čez rob.

Do ramen so bili zariti v drob kače, ki je počasi rila navzgor, in naju sploh niso opazili, niti hude vročine, saj je bila ura na pilštajnskem zvoniku iz dekleti sta peli naprej pesmico o slončuku s prevlečimi ušmi, otroci pa za njima. Med njimi sem opazil Jožka, ki je imel opečeno roko in takoj se mi je zadelo, da je bil že v mestu, vsaj v bolnišnici, in ko sem ga vprašal, kako je bilo, se je izkazalo, da je to bilo res in da se je poparil, ko je sam

svetu kot to, da morajo ti ljudje na Vetrniku in drugod dobiti vode, saj je vendar škoda kokeši. Z njenim sobrigadirjem sta namreč v odmorih obnemogla staraču in njegovi ženi vsak dan nosila vodo kar kake četr ure daleč, in ko sta ju potem obiskala, je nista mogla prepričati, da ne bi zaklala kokeši, in ko sta prišla drugič, je hotela še eno in zdaj se sploh ne upata k njej. Bojita se, da bo smamka ob vse kokeši.

Takih zgodb je ogromno, in ko gledam deklet, se mi zdi, da kar žari, to se vidi le po očeh, kajti le mimogrede zasledim njen pogled, saj je vsa zakopana v tistih metrih zemlje in kamenja.

Vodovodarije, kjer dela največ brigadirjev, bodo položili v zemljo tri ogromne zvite črne kače voda, ki leži na trati pred pilštajnsko cerkvijo. Zajetih bo prav izirov in brigadirji koplejo tam, kjer ni mogoče blizu s stroji. Grizejo v skalo in skala pod njihovimi zobmi pokka, kače svoja rebra in reže.

Ura je bila ena, ko so odložili svoje zobe, krampe in lopate, in po kosilu, ko jih je avtobus prepeljal kakih sedem kilometrov nazaj v Kozje, dolgo časa ni mogoče dobiti nobene ga. Vsi so se zarili v spalnice do poznega popoldneva.

Utrujenost po delu je velika, kajti do zdaj so imeli v piclih štirinajstih dnevih še pet udarniških dni, to pa so sobote in nedelje, ki so sicer prosta, pa le v teh dneh lahko dobijo kamione in to je seveda treba izkoristiti. Kompresor imajo šedni dva dni, kači so razkopali skoraj tisoč metrov droba z lastnimi rokami.

Takoj po večerji sva z elektricarjem zašla spet do samotne kmetije, kjer živita dve osamljeni stari in kjer mora vključiti na vod, ki ga je napeljal, še dve stikali. 81 hiš je še brez elektrike in jutri ga čakajo, njega in njegove, še druge hiše. Jaz pa sem neučakan, kajti spoda, daleč v dolini, sem zagledal odvisit tabornega ognja. Brigadirji vseh treh brigad so prižgali svoj taborni ogenj in zdi se mi, da sem na pragu skrivnosti, zaradi katere sem bil tako mrzlično, ko sem se podajal na pot. Tabornih ognjev se spominjam kot zaključka nečesa, kar se je v tistih mesecih, ko sem bil na akcijah, dogajalo v Trnjanju, Račju, Novski, Plesnici, Jahlancu, z nami vsemi, ki smo imeli to srečo, da so takrat brigade sploh bile in da smo jih doživeli.

PETER BOŽIČ

Mladina krepko poprijela

IN BRIGADIRJI SO ZACELI DELATI

Prvega julija dopoldne se je 109 mladincev in mladink zbralo na ljubljanskem kolodvoru, odkoder jih je posebej zanje pripravljen vlak odpeljal na Kozjansko. Skoraj vsi so šli prvič v brigado in vprašanji, naslovljenih na redke stare brigadirje, ni bilo ne konca ne kraja.

Seveda, kolikor ljudi, toliko mišljenj in vsak si je v svoji domišljiji drugače predstavljal toliko opevano brigadirsko življenje.

Mnogo jih je prišlo na pot z mešanimi občutki, češ, le kaj bomo jedli, kje bomo spali, kako je kaj z zabavo in podobno. Čeprav so bili zbrani iz vse domovine, so že v vlaku začeli sklepati prva poznanstva. Tako je vznija kaj hitro minila in skupina se je naenkrat znašla v Kozjem.

Tam je mnoge čakalo prvo presenečenje, kajti marsikdo je pričakoval, da se bo spalo v šotorih, sprejele pa so jih urejene spalnice v izpraznjenih razredih osnovne šole v Kozjem, ki bi sicer prav gotovo da tam niso pričakovali tako

ko ali tako zelo malo razpoložljivih površin, kajti, kot sem že omenil, je zemlja na Kozjanskem zelo skopa in pride prav vsaka krpicca zemlje, ki se jo iztrga nerodovitni zemlji.

Takšno je bilo delo brigade prve dva dni. Namen tega lažjega dela je bil, da se brigadirji privadijo na skupno življenje in da ustvarijo čvrst kolektiv, ki naj bi v prihodnje bil zmožen tudi največjih naporov.

Na večer drugega delovnega dne, na večer pred Dnevom borca, je bil pravi brigadirski miting. Prireditev so obiskale tudi nekatere vidnejše osebnosti v slovenskem družbenem življenju in kompleten profesionalni tim z RK ZMS, na obisk je prišla tudi folklorna skupina Tine Rožanc.

Naslednji dan je brigada dobila novo nalogo. Kmetijska zadruga v Kozjem ima tudi precej veliko plantažo, zasajeno z ribezom, ki je prav te dni dozorel, zaradi pomanjkanja delovne sile pa je pridelku grozilo umičenje. Tako je KZ proslila vodstvo akcije za pomoč in štab brigade in z njim tudi vsi brigadirji so ji prišli na pomoč. Tako so ta dan z obiranjem ribeza rešili vsaj del pridelka, ki bi sicer prav gotovo šel v izgubo. To pa je bilo delo tudi samofinanciranje brigade, kajti kmetijska zadruga je za opravljeno delo brigadi izplačala določen znesek denarja in obljubila nekaj ribezovog soka.

V četrtek, četrty dan bivanja brigade v Kozjem, pa se je, pravijo brigadirji, začelo pravo delo. Brigada se je oborožena z rovniki, lopatami in lomlačami, zagrizla v strm hrib nad Pilštajnom, kjer so le kokeši označevali traso bodočega vodovoda. Seveda je na mnogih mestih ta ročna mehanizacija odpovedala. Tam pa so prisločili na pomoč strokovnjaki z eksplozivom.

Teren je bil izredno strm, tako da na pomoč strojev ni bilo niti pomisliti. Brigadirji v tej izmeni pa so se zakleli, da bodo jarek, meter in dvajset globok, pol metra širok in preko pol kilometra dolg, končali do konca svoje izmene. Zato so se kot trmasti krki zagrizli v kamniti hrib in pri tem je bilo prelitih na litre znoja, ni pa se manjkalo tudi žuljev, navdanih in krvavih, vendar je bolečina vsak od prizadetih z nasmehom odpravila.

Ob uspehu združenih brigad, cestne in vodovodne, ki sta obe delali na izkopu trase za vodovod, pa seveda ne smemo pozabiti tudi uspehov tretje, specializirane brigade, ki je prav tako ustvarila mnogo novega. Elektrificirala je mnogo hiš v bližini in malo manj bližnji okolici Kozjega.

Učenke srednje vzgojiteljske šole so vodile štiri vrte, v katerih so bili otroci zaposlenih ali kako drugače z delom obremenjenih Kozjancev, učenke srednje medicinske šole so opravljale patronažno službo, vsak dan so obiskale po nekaj bolnikov po njihovih domovih, včasih visoko v hribih, daleč od cest.

Skratka, o tej akciji, čeprav je opravljena komaj dobra polovica zastavljenih nalog, — delo bo dokončala druga izmena, — lahko mirne duše rečemo, da je uspešna in to v vsakem pogledu. Čeprav je to predvsem delovna akcija, pa se v njej kalijo tudi bodoči komandirji in komandanti brigad za naslednja leta, kajti ta oblika delovanja ZM se je pokazala kot zelo uspešna in koristna tako po delovnem uspehu kot tudi po širjenju kulturnega obzorja mladih, ki v teh akcijah sodelujejo.

MJ

Kramp v čvrstih rokah dela dobro

Štab ima besedo

Ob obisku pri brigadirjih v Kozjem sem se najprej oglašil v štabu akcije, kajti fantje in dekleta, ki delajo v njem, so močnogi in motor celotne akcije. Seveda sem najprej naletel na sta glavnega, to je Luka Levičnik, prvega moža akcije KOZJE 73 ali kot se temu reče uradno — komandanta akcije. Kmalu se je prikazal tudi njegov namestnik, Jurij Novak, in pa referent za vse, predvsem za kulturo — Iztok Trček. Ne smem pozabiti tudi še dveh prikupnih kolegič, Sonje in Miše, ki skrbita za birokratski del poslovanja štaba. Tu je še Boris, ekonom brigade, (njegova specialiteta je šofiranje ognjenoročnega kombija z značilno modro lučjo na strehi, last gasiskega društva Lasič no), pa kuhar Pero; sanj je značilno, da niti v najhujšem soncu ne meče nikakršne senče, ker je tako suh. In, jasno, tu so še trije komandirji posameznih brigad, Ivo Gajič, Luka Lukič in Boris Šafar — operativci. To pa zato, ker je njihova sveta dolžnost, da so stalno s svojo brigado, predvsem seveda na trasi. Skoraj bi se pozabil na Goca ali po domače Gorazda Marinčar. On je pravzaprav nekakšna siva eminenca akcije. Povsod je, bodisi v Kozjem ali pa v Ljubljani, in kot star maček — lani je bil komandant akcije Kozje 72 — se spozna na vse in vse tudi, če je treba, počne.

Beseda je dala besedo in kot glavni je začel Luka: »Letos je, kot že rečemo, akcija precej širše zasnovana, kot je bila prejšnja leta. Tudi brigadirjev je mnogo več, saj nas je v tej izmeni točno 109 in ob tolikem številu mimogrede nastanejo problemi že pri nastavitvi in prehrani. A ta problem je bil hitro rešen. Se posebej moram opozoriti na to, da so nam občani pri našem delu izredno pomagali in nam seveda še vedno stojijo ob strani. Pokrovitelji naše akcije je skupščina občine Ljubljana Center, podpirajo pa našo akcijo še skupščine ostalih ljubljanskih občin in vse družbenopolitične organizacije v Ljubljani.

Kar pa zadeva življenje v brigadi, no, nekateri se pritožujejo, da je program mogoče preveč natičen, saj so poleg rednega dopoldanskega dela dostikrat še udarniške akcije v dopoldanskem času, za katere je bil pobudo, začasni aktivni komunistov in komunistov v Kozjem, poleg tega pa je na programu tudi mnogo predavanja, vendar menim, da je vse to del našega koncepta, kate-

rega namen je, kolikor je v naših močeh, izoblikovati iz mladincev, ki so tu, samostojne in socialistično usmerjene osebe nosilce.

Julij je nadaljeval: »V začetku je bilo nekaj manjših neljubih pripetljajev v zvezi z nespoštovanjem reda uradno — komandanta akcije. Kmalu se je prikazal tudi njegov namestnik, Jurij Novak, in pa referent za vse, predvsem za kulturo — Iztok Trček. Ne smem pozabiti tudi še dveh prikupnih kolegič, Sonje in Miše, ki skrbita za birokratski del poslovanja štaba. Tu je še Boris, ekonom brigade, (njegova specialiteta je šofiranje ognjenoročnega kombija z značilno modro lučjo na strehi, last gasiskega društva Lasič no), pa kuhar Pero; sanj je značilno, da niti v najhujšem soncu ne meče nikakršne senče, ker je tako suh. In, jasno, tu so še trije komandirji posameznih brigad, Ivo Gajič, Luka Lukič in Boris Šafar — operativci. To pa zato, ker je njihova sveta dolžnost, da so stalno s svojo brigado, predvsem seveda na trasi. Skoraj bi se pozabil na Goca ali po domače Gorazda Marinčar. On je pravzaprav nekakšna siva eminenca akcije. Povsod je, bodisi v Kozjem ali pa v Ljubljani, in kot star maček — lani je bil komandant akcije Kozje 72 — se spozna na vse in vse tudi, če je treba, počne.

Beseda je dala besedo in kot glavni je začel Luka: »Letos je, kot že rečemo, akcija precej širše zasnovana, kot je bila prejšnja leta. Tudi brigadirjev je mnogo več, saj nas je v tej izmeni točno 109 in ob tolikem številu mimogrede nastanejo problemi že pri nastavitvi in prehrani. A ta problem je bil hitro rešen. Se posebej moram opozoriti na to, da so nam občani pri našem delu izredno pomagali in nam seveda še vedno stojijo ob strani. Pokrovitelji naše akcije je skupščina občine Ljubljana Center, podpirajo pa našo akcijo še skupščine ostalih ljubljanskih občin in vse družbenopolitične organizacije v Ljubljani.

Kar pa zadeva življenje v brigadi, no, nekateri se pritožujejo, da je program mogoče preveč natičen, saj so poleg rednega dopoldanskega dela dostikrat še udarniške akcije v dopoldanskem času, za katere je bil pobudo, začasni aktivni komunistov in komunistov v Kozjem, poleg tega pa je na programu tudi mnogo predavanja, vendar menim, da je vse to del našega koncepta, kate-

rega namen je, kolikor je v naših močeh, izoblikovati iz mladincev, ki so tu, samostojne in socialistično usmerjene osebe nosilce.

Julij je nadaljeval: »V začetku je bilo nekaj manjših neljubih pripetljajev v zvezi z nespoštovanjem reda uradno — komandanta akcije. Kmalu se je prikazal tudi njegov namestnik, Jurij Novak, in pa referent za vse, predvsem za kulturo — Iztok Trček. Ne smem pozabiti tudi še dveh prikupnih kolegič, Sonje in Miše, ki skrbita za birokratski del poslovanja štaba. Tu je še Boris, ekonom brigade, (njegova specialiteta je šofiranje ognjenoročnega kombija z značilno modro lučjo na strehi, last gasiskega društva Lasič no), pa kuhar Pero; sanj je značilno, da niti v najhujšem soncu ne meče nikakršne senče, ker je tako suh. In, jasno, tu so še trije komandirji posameznih brigad, Ivo Gajič, Luka Lukič in Boris Šafar — operativci. To pa zato, ker je njihova sveta dolžnost, da so stalno s svojo brigado, predvsem seveda na trasi. Skoraj bi se pozabil na Goca ali po domače Gorazda Marinčar. On je pravzaprav nekakšna siva eminenca akcije. Povsod je, bodisi v Kozjem ali pa v Ljubljani, in kot star maček — lani je bil komandant akcije Kozje 72 — se spozna na vse in vse tudi, če je treba, počne.

Beseda je dala besedo in kot glavni je začel Luka: »Letos je, kot že rečemo, akcija precej širše zasnovana, kot je bila prejšnja leta. Tudi brigadirjev je mnogo več, saj nas je v tej izmeni točno 109 in ob tolikem številu mimogrede nastanejo problemi že pri nastavitvi in prehrani. A ta problem je bil hitro rešen. Se posebej moram opozoriti na to, da so nam občani pri našem delu izredno pomagali in nam seveda še vedno stojijo ob strani. Pokrovitelji naše akcije je skupščina občine Ljubljana Center, podpirajo pa našo akcijo še skupščine ostalih ljubljanskih občin in vse družbenopolitične organizacije v Ljubljani.

Kar pa zadeva življenje v brigadi, no, nekateri se pritožujejo, da je program mogoče preveč natičen, saj so poleg rednega dopoldanskega dela dostikrat še udarniške akcije v dopoldanskem času, za katere je bil pobudo, začasni aktivni komunistov in komunistov v Kozjem, poleg tega pa je na programu tudi mnogo predavanja, vendar menim, da je vse to del našega koncepta, kate-

rega namen je, kolikor je v naših močeh, izoblikovati iz mladincev, ki so tu, samostojne in socialistično usmerjene osebe nosilce.

Julij je nadaljeval: »V začetku je bilo nekaj manjših neljubih pripetljajev v zvezi z nespoštovanjem reda uradno — komandanta akcije. Kmalu se je prikazal tudi njegov namestnik, Jurij Novak, in pa referent za vse, predvsem za kulturo — Iztok Trček. Ne smem pozabiti tudi še dveh prikupnih kolegič, Sonje in Miše, ki skrbita za birokratski del poslovanja štaba. Tu je še Boris, ekonom brigade, (njegova specialiteta je šofiranje ognjenoročnega kombija z značilno modro lučjo na strehi, last gasiskega društva Lasič no), pa kuhar Pero; sanj je značilno, da niti v najhujšem soncu ne meče nikakršne senče, ker je tako suh. In, jasno, tu so še trije komandirji posameznih brigad, Ivo Gajič, Luka Lukič in Boris Šafar — operativci. To pa zato, ker je njihova sveta dolžnost, da so stalno s svojo brigado, predvsem seveda na trasi. Skoraj bi se pozabil na Goca ali po domače Gorazda Marinčar. On je pravzaprav nekakšna siva eminenca akcije. Povsod je, bodisi v Kozjem ali pa v Ljubljani, in kot star maček — lani je bil komandant akcije Kozje 72 — se spozna na vse in vse tudi, če je treba, počne.

In ob enem izmed vprašanih se je razkrilo, odkod mu taka vnera in moč. Vprašanje se je glasilo: kakšno tehniko uporablja pri svojem delu, nakar je Marjan podal odgovor, ki mu je prinesel maksimalno število točk.

Odgovor je, da na vsaki skali, ki jo mora odstraniti, vedno zagleda svojega komandirja Lukiča, pa mu tako roke kar same zaviljeto kramp in ga za sadijo v skalovje. Ob tem je prived njegovega komandanta hitro izginil in kot je rekel, kjer ni Lukiča, je vsaka, še tako težka zadeva takoj polovico lažja, pa so tako še tako težke skale skoraj same letele iz jarka.

No, pa šalo na stran. Kot kulturni referent tu nimam ravno lahkega dela. Brigadi mnogokrat primanjkuje prostega časa, če pa ga ima, mi pa vsi zabeležijo v knjo, kjer predvajamo za brigadirje filme, ki nam jih posoja Sava. Obenem vodim tudi stenčes, kdaj pa kdaj izdamo brigadirski bilten, dopoldne pa sem seveda, kot vsi ostali, na trasi.

Lahko pa rečem, da je prvi družbni vrst izredno uspel. Tu mi je bil v izredno pomoč tudi di Goc, ki mi je pomagal pri sestavi programa in je v njem tudi sodeloval.

In še Goc: »To, da je v brigadi morda malo manj zabave, kot smo jo pričakovali je seveda res, vendar je bil to velik problem le prve dni brigade, saj se je stanje, kar se družabnega življenja tiče, sedaj že bistveno popravilo.

Večkrat so za brigadirje brezplačne kino predstave, prav tako si tudi brigadirji sami organizirajo zabavo, saj jih ni malo, ki imajo s seboj različne glasbene instrumente, vedno je polno tudi nogometno in kosarkasko igrišče, v telovadnici je miza za namizni tenis. Prejšnji petek je bil prost dan in organiziran je bil izlet po Kozjanskem in obisk Kurnovca.

So pa še druge stvari, ki jih je potrebno omeniti. Pred kratkim je prišla v Ljubljano gost MK ZMS delegacija mladinskih funkcionarjev iz Wiesbadna v ZRN. Med drugim je obiskala tudi našo brigado tu v Kozjem. Po pogovoru in obisku trase so bili obiskovalci tako navdušeni nad tako obliko solidarnosti, ki je pri njih znana, da so se odločili poslati v naslednjo brigado svoje predstavnike. Tako bo drugo leto prišlo iz tega mesta okrog trideset mladincev v brigado. In ko se bo to zgodilo, bo naša akcija postala mednarodna.

MISO JAVORNIK